

**1 Wat betekent het begrip "ouderlijke verantwoordelijkheid" in de praktijk? Wat zijn de rechten en plichten van degene die ouderlijke verantwoordelijkheid draagt?**

Het kind valt onder het gezag van de ouders, totdat het meerderjarig wordt.

Onder "gezag" wordt verstaan: het recht en de plicht van ouders voor het kind en zijn of haar bezittingen te zorgen en het kind in zijn of haar persoonlijke en eigendomgerelateerde betrekkingen te vertegenwoordigen.

Onder "zorgen voor een kind" wordt verstaan: zijn/haar verzorging, toezicht en het recht zijn/haar verblijfplaats te bepalen.

Onder "de zorg voor het kind" wordt verstaan: zijn/haar onderhoud, d.w.z. het verstrekken van voedsel, kleding, onderdak en medische zorg, opvang en zijn /haar onderwijs en opvoeding (met het oogmerk de mentale en fysieke ontwikkeling van het kind te waarborgen, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met zijn/haar persoonlijkheid, capaciteiten en interesses, en het kind voor te bereiden op maatschappelijk zinvol werk).

Onder "toezicht" wordt verstaan: zorg dragen voor de veiligheid van het kind en voorkomen dat het gevaar van derde partijen ondervindt. Onder "het recht de verblijfplaats van het kind te bepalen" wordt verstaan: de geografische keuze van de verblijfplaats en de keuze van de huisvesting.

Onder "de zorg voor de eigendommen van het kind" wordt verstaan: het in stand houden en gebruiken van het eigendom van het kind met het oog op het behoud en de verhoging van de waarde ervan.

**2 Wie heeft normaal gesproken de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind?**

Ouders die samenleven, oefenen het ouderlijk gezag gezamenlijk uit. Als de ouders zijn gescheiden, blijft het gezamenlijk ouderlijk gezag voortbestaan. De zorg voor het kind en het toezicht worden uitgeoefend door de ouder bij wie het kind woont. In zaken die een aanmerkelijke invloed op de ontwikkeling van het kind kunnen hebben, nemen de ouders gezamenlijk een beslissing.

**3 Kan een andere persoon in plaats van de ouders worden aangewezen, als de ouders de verantwoordelijkheid voor hun kinderen niet kunnen of willen uitoefenen?**

Als de gezondheid of het leven van het kind in gevaar wordt gebracht door de schuld van een van de ouders (door opzettelijk gedrag van of verwaarlozing door de ouder) of als de ouder zijn of haar rechten misbruikt of verzuimt de zorg voor het kind te verschaffen of toezicht te houden, waardoor de fysieke, mentale of morele ontwikkeling van het kind in gevaar komt, kan de rechter de ouder het gezagsrecht ontnemen.

Wanneer de rechter de ene ouder het gezagsrecht ontnemt, draagt hij of zij het kind over aan het afzonderlijke ouderlijk gezag van de andere ouder. Als het ouderlijk gezag dat door de andere ouder wordt uitgeoefend, het kind niet voldoende tegen gevaar kan beschermen of als beide ouders het gezagsrecht is ontnomen, draagt de rechter de familierechtbank op te zorgen voor uithuisplaatsing van het kind.

**4 Hoe wordt de ouderlijke verantwoordelijkheid geregeld als de ouders van echt scheiden of uit elkaar gaan?**

Als de ouders zijn gescheiden, blijft het gezamenlijk ouderlijk gezag voortbestaan. De zorg voor het kind en het toezicht worden uitgeoefend door de ouder bij wie het kind woont. In zaken die een aanmerkelijke invloed op de ontwikkeling van het kind kunnen hebben, nemen de ouders gezamenlijk een beslissing. Geschillen tussen de ouders worden beslecht door de familierechtbank, tenzij de wet anders bepaalt. Het gezamenlijk ouderlijk gezag eindigt wanneer één ouder op basis van een overeenkomst tussen de ouders of een rechterlijke beslissing afzonderlijk ouderlijk gezag krijgt.

**5 Welke formaliteiten moeten in acht worden genomen om onderlinge overeenstemming van de ouders betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid juridisch bindend te maken?**

Als de ouders overeenstemming bereiken over de ouderlijke verantwoordelijkheid en daaraan bereidwillig uitvoering geven, is het niet nodig om goedkeuring te verkrijgen van een autoriteit of rechtbank.

**6 Als de ouders het niet eens worden over de ouderlijke verantwoordelijkheid, wat voor mogelijkheden zijn er dan om het conflict buiten het gerecht om op te lossen?**

Geschillen worden beslecht door de familierechtbank. Als de familierechtbank er niet in slaagt om geschillen tussen de ouders te beslechten of als de beslissing van de familierechtbank niet wordt uitgevoerd, wenden de ouders zich tot de (gemeentelijke) districtsrechtbank.

**7 Over welke zaken betreffende het kind kan de rechter beslissen als de ouders de zaak aan de rechter voorleggen?**

In als ouders zich tot de rechter wenden, vragen ze om gezamenlijk ouderlijk gezag, dan wel afzonderlijk gezag. Daarnaast beslist de rechter zo nodig over het onderhoud, de verblijfplaats enzovoort. Een ouder met afzonderlijk gezagsrecht oefent het gezag over het kind uit, waaronder begrepen het recht om namens het kind te handelen in zijn of haar persoonlijke en eigendomgerelateerde betrekkingen en het recht om de verblijfplaats van het kind te bepalen. Elke ouder heeft de plicht en het recht om een persoonlijke relatie en rechtstreeks contact met het kind te onderhouden. Deze bepaling is ook van toepassing als het kind van het gezin is gescheiden of niet bij een of beide ouders woont. De ouder die niet met het kind samenwoont, heeft het recht om informatie over hem/haar te ontvangen, vooral informatie over zijn/haar ontwikkeling, gezondheid, onderwijsprestaties, interesses en woonomstandigheden. Een geschil tussen de ouders over het gezagsrecht moet worden opgelost met oog voor het belang van het kind en met inspraak van het kind, als hij/zij in staat is zijn/haar mening te geven.

**8 Als het gerecht de voogdij over een kind toewijst aan een van de ouders, betekent dit dan dat deze ouder over alle zaken betreffende het kind kan beslissen zonder eerst de andere ouder te raadplegen?**

Een ouder die afzonderlijk gezagsrecht heeft met betrekking tot het kind, heeft alle rechten en plichten die uit het gezagsrecht voortvloeien. Ouders zijn verplicht hun kind te onderhouden in overeenstemming met hun capaciteiten en financiële situatie. Deze plicht rust op de vader en de moeder tot het kind in staat is om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien.

De plicht het kind te onderhouden vervalt niet als het kind van het gezin is gescheiden of niet bij een of beide ouders woont.

Bij haar beslissing over het toekennen van afzonderlijk ouderlijk gezag neemt de rechtbank de omstandigheden van de zaak in aanmerking, d.w.z. bij welke ouder het kind woont op het moment dat de rechtsvordering wordt ingesteld, en welke ouder het dagelijkse ouderlijk gezag over het kind uitoefent. Het kind heeft het recht om persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact te onderhouden met elke ouder (omgangsrecht). Elke ouder heeft de plicht en het recht om een persoonlijke relatie en rechtstreeks contact met het kind te onderhouden. De ouder die niet met het kind samenwoont, heeft het recht om informatie over hem/haar te ontvangen, vooral informatie over zijn/haar ontwikkeling, gezondheid, onderwijsprestaties, interesses en woonomstandigheden. Het toekennen aan één ouder van afzonderlijk gezag over het kind betekent niet dat de andere ouder het gezagsrecht ontnomen wordt.

### **9 Wat betekent het in de praktijk als het gerecht beslist dat de ouders gezamenlijk ouderlijke verantwoordelijkheid dragen?**

Als de ouders gezamenlijk ouderlijk gezag hebben over hun kind, kunnen beide ouders namens hun kind handelen in zijn of haar persoonlijke en eigendommerelateerde betrekkingen. Ouders beslissen samen over alle zaken die de ontwikkeling van het kind betreffen.

### **10 Tot welk gerecht of welke instantie moet ik mij wenden om een verzoek betreffende ouderlijke verantwoordelijkheid te doen? Aan welke formaliteiten moet ik voldoen en welke documenten moet ik bij mijn verzoek voegen?**

Vorderingen op grond van het gezagsrecht en het omgangsrecht worden ingesteld bij de rechtbank in de verblijfplaats van het kind. In vorderingen op grond van het gezagsrecht en het omgangsrecht wordt de geregistreerde verblijfplaats van de ouders van het kind onder verschillende administratieve grondgebieden vallen, wordt de geregistreerde verblijfplaats van de ouder bij wie het kind woont, geacht de verblijfplaats van het kind te zijn. Als de ouders van het kind zelf geen geregistreerde verblijfplaats hebben, wordt de verblijfplaats van het kind geacht de verblijfplaats van de ouders te zijn.

De rechtsvordering moet worden ingediend overeenkomstig artikel 128 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Wat betreft de documenten die bij de vordering moeten worden gevoegd, is artikel 129 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van toepassing.

Bij de vordering kan ook een uitspraak van de familierechter worden gevoegd.

### **11 Welke procedure geldt in deze zaken? Is er een spoedprocedure?**

Gerechtelijke procedures in civiele zaken zijn onderworpen aan de bepalingen van het Letse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Zaken die verband houden met de bescherming van de rechten en belangen van het kind, worden door de rechtbank behandeld in een speciale hoorzitting. De rechtbank verzoekt de familierechterbank om advies in zaken met betrekking tot het verlenen van het gezagsrecht, de zorg voor het kind en de procedure voor het uitoefenen van het omgangsrecht, en nodigt een vertegenwoordiger uit om de hoorzitting bij te wonen en de mening van het kind te achterhalen, als het kind, gezien zijn/haar leeftijd en mate van rijpheid, in staat is deze te uiten.

De rechtbank behandelt civiele zaken in openbare zittingen, behalve waar het bijvoorbeeld zaken in verband met het gezag en het omgangsrecht betreft. Op grond van een met redenen omkleed verzoek van de partijen bij de zaak of naar inzicht van de rechtbank kan de rechtbank de zitting, of een gedeelte daarvan, ook gesloten verklaren in het belang van minderjarigen.

De partijen hebben het recht om een met redenen omkleed verzoek tot versnelde behandeling van de zaak bij de rechtbank in te dienen. De rechtbank bestudeert vervolgens dit met redenen omkleed verzoek.

Op verzoek van een van de partijen kan een rechterlijke uitspraak de bepaling bevatten dat uitspraken of delen daarvan betreffende kinderalimentatie en in gevallen die het gezagsrecht en het omgangsrecht betreffen, onmiddellijk uitvoerbaar zijn.

Op verzoek van een van de partijen geeft de rechtbank een beslissing waarin de kinderalimentatie tijdelijk wordt vastgesteld totdat de uitspraak wordt gedaan.

### **12 Kan ik een vergoeding krijgen van de kosten van rechtshulp en de procedure?**

Personen met een laag inkomen of behoeftige personen die op grond van de wettelijke procedure als zodanig worden aangemerkt, en personen die plotseling terechtkomen in een zodanige positie en financiële situatie dat zij hun rechten niet kunnen beschermen (als gevolg van natuurrampen, overmacht of andere omstandigheden waarop de persoon geen invloed heeft) of die volledig onder toezicht van de staat of gemeente staan (hierna "bijzondere situatie" genoemd), hebben het recht financiële steun voor rechtshulp aan te vragen.

De rechtbank of rechter buigt zich naar aanleiding van een met redenen omkleed verzoek over de financiële situatie van de persoon in kwestie en stelt hem /haar geheel of gedeeltelijk vrij van het betalen van de juridische kosten aan de staatskas en schort de opgelegde betaling van gerechtskosten aan de staatskas op of maakt betaling in termijnen mogelijk.

Overeenkomstig het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn eisers vrijgesteld van het betalen van gerechtskosten aan de staatskas voor vorderingen in verband met het verkrijgen van alimentatie voor een kind.

### **13 Is het mogelijk in beroep te gaan tegen een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid?**

Er kan beroep tegen een uitspraak worden aangetekend in het kader van de algemene procedure, d.w.z. door een beroep (bij de regionale rechtbank) of een cassatieberoep (bij het hooggerechtshof) in te stellen.

### **14 Als het nodig is zich te wenden tot een gerecht of een andere instantie om een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid ten uitvoer te leggen, welke procedure moet ik dan toepassen?**

Rechterlijke beslissingen worden uitgevoerd, zodra ze van kracht worden, of onmiddellijk, als ze onmiddellijk uitvoerbaar worden verklaard.

Rechterlijke beslissingen worden uitgevoerd door een beëdigde gerechtsdeurwaarder.

### **15 Wat moet ik doen om een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid die door een gerecht in een andere lidstaat is gegeven, in deze lidstaat te laten erkennen en ten uitvoer te laten leggen?**

Beslissingen van buitenlandse rechtbanken worden erkend en uitgevoerd door Letse rechtbanken.

Beslissingen van buitenlandse rechtbanken worden erkend en uitgevoerd overeenkomstig de procedure die is vastgesteld bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

Een verzoek om uitvoerbaarverklaring wordt ingediend bij de (gemeentelijke) districtsrechtbank in de vaste verblijfplaats van de persoon tegen wie tenuitvoerlegging wordt gevraagd of in de vaste verblijfplaats van het kind waarop de uitvoering betrekking heeft. Binnen tien dagen nadat het verzoek om uitvoerbaarverklaring is ingediend, geeft de rechter geheel naar eigen inzicht, zonder de partijen uit te nodigen, op basis van het ingediende verzoek en de daarbij gevoegde documenten een beslissing betreffende de uitvoerbaarheid van de beslissing.

### **16 Tot welk gerecht in deze lidstaat moet ik mij wenden om mij te verzetten tegen de erkenning van een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid die is gegeven door een gerecht in een andere lidstaat? Welke procedure is in dit geval van toepassing?**

In een zaak betreffende de erkenning van de beslissing van een buitenlandse rechtbank kan een persoon een klacht indienen bij de districtsrechtbank over de beslissing van het gerecht in eerste aanleg, en tegen de beslissing van de districtsrechtbank over de klacht kan beroep worden aangetekend bij de Senaat door een afzonderlijke klacht in te dienen.

Een partij in een zaak die zijn/haar geregistreerde verblijfplaats of gewone verblijfplaats in Letland heeft, kan een afzonderlijke klacht indienen binnen dertig dagen vanaf de datum waarop een kopie van de beslissing is verstrekt, terwijl een partij in een zaak die zijn/haar geregistreerde verblijfplaats of gewone verblijfplaats buiten Letland heeft, een afzonderlijke klacht kan indienen binnen zestig dagen vanaf de datum waarop een kopie van de beslissing is verstrekt.

### **17 Welk recht wordt door het gerecht toegepast in een proces over ouderlijke verantwoordelijkheid waarbij het kind of de partijen niet in deze lidstaat wonen of verschillende nationaliteiten hebben?**

Letland is gebonden door het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, en door bilaterale overeenkomsten inzake rechtshulp die Letland heeft gesloten met Rusland, Oekraïne, Belarus, Oezbekistan, Kirgizië en Moldavië.

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.